

Afra Beemsterboer

MET DE STROOM MEE

Roman

Afra Beemsterboer

Met de stroom mee

Uitgeverij Zomer & Keuning

1

2005

‘Anna!’

Anna schrok wakker van die schreeuw. Had ze zich die kreet verbeeld? Was het in een droom? Ze had zich verslapen. Nee, toch niet. De wekker gaf geruststellend 6.40 aan. Vijf minuten voordat hij zou afgaan.

‘Anna!’ klonk het weer. Iemand klom met vaart de buitentrap op. Die leidde naar haar huis boven op de botenloods. Alleen familie en bekenden maakten daar gebruik van en niet op tijdstippen als deze. Dit was raar.

Koen reageerde helemaal niet.

Anna tastte naast zich. Een lege plek. Waar was Koen?

‘Kom snel!’ werd er geroepen.

Er was iets goed mis. Haar hart bonkte van schrik. Ze gooide het slaapkamerraam open. ‘Kom eraan. Moet nog wat aantrekken!’

Ze keek in het gezicht van een booteigenaar die halverwege de trap stond. Simon. Simon nog wat. Motorkruiser.

Hij draaide zich alweer om om de trap af te gaan. ‘We hebben al gebeld!’ riep hij nog.

Gebeld? Wat gebeld? Politie, ambulance?

En waar was Koen?

Anna snelde het huis uit.

Simons vrouw stond als bevroren op de kade waar Anna’s boot afgemeerd lag.

Afgemeerd? Hij lag met de spiegel vast tegen een pijler, helemaal scheef in zijn box, nog maar aan één meertouw vast.

Anna hoorde maar half wat Simons vrouw zei. Iets over vroeg de hond uitlaten, over rot geschrokken, 112 gebeld.

‘Het is verschrikkelijk!’ Ze wees in de hoek die door de boot was afgesloten.

Anna keek in het water.

Koen dreef op zijn buik, zijn armen wijd, zijn zwarte haar uitwaaiërend om zijn hoofd.

Hij was dood, begreep ze onmiddellijk. Anders lag je niet zo.

Ze aarzelde niet. Ze dacht niet na, ze handelde.

Ze ging op de rand van de kade zitten en glipte in het water. Natte kou nam haar meteen tot aan haar oksels in zijn greep.

Met één hand ondersteunde ze Koens hoofd, met de andere greep ze zijn broekriem. Ze keerde hem om. Ze zette zich schrap voor wat ze vreesde te gaan zien. Haar hart bonkte geschrokken.

Het blauwwitte gezicht was onmiskenbaar dat van Koen, en tegelijkertijd het gezicht van de dood. Hij was haar man al helemaal niet meer.

Ze streek het haar uit zijn gezicht. ‘Wat nu, Koen?’ Het was de vraag die ze hem bij leven nog niet hardop had gesteld.

Ze wist het niet meer. Ze wist het al niet meer toen hij nog leefde.

De politie arriveerde enkele seconden eerder dan de ambulance. Ze werd uit het water gehesen. Er werd een deken om haar schouders gelegd.

Niemand zei wat. Niemand vroeg wat. Of hoorde ze het niet?

Het ene moment lag Koen nog in het water, het volgende lag hij op een brancard.

Maar Anna zag nog steeds haar man in het water liggen.

‘Mevrouw?’

Anna draaide zich om. Het water liep van de brancard waarop Koen lag. Het liep over de rand van de kade. Ze keek ernaar of ze

voor het eerst water zag. De stuitende onverschilligheid van dat gespetter verbijsterde haar.

‘Onze deelneming, mevrouw.’

‘Wat?’ Wat zei je ook weer als dat tegen je werd gezegd? ‘Dank u. Nemen...’

Waarom schoven ze de brancard niet in de ambulance? Omdat Koen nat was?

‘Nemen jullie mijn man mee?’

Een politieagent nam het over. ‘Nee, mevrouw, uw man wordt naar het mortuarium gebracht.’ De agent vervolgde: ‘Hebt u enig idee hoe...?’

Hij stelde één vraag, hij stelde er meer en kennelijk gaf ze antwoord, want de agent leek tevreden met wat ze zei.

Een hoge en verlengde auto draaide de kade op. Ze gaf iemand een hand en zag hoe Koen in de lijkwagen verdween. Het leek of ze door een omgekeerde verrekijker keek. Zag ze dit echt gebeuren? Werd er nu weer niets gezegd? Of hoorde ze het weer niet?

‘Mevrouw, is er iemand die u kan bijstaan?’

Ze dacht niet aan zichzelf. ‘De meisjes...’ stamelde ze. ‘De kinderen...’

Er waren handen die haar met zachte, helpende dwang richting de douche stuurden. Door de stemmetjes van haar dochters achter de badkamerdeur begreep ze dat het haar moeder en oppas-oma Ageeth waren.

‘Hé, twee oma’s! Brengen jullie ons naar school?’ kwetterde Jolijn vrolijk.

‘Waar is mama dan? En papa?’ vroeg Bente, haar oudste.

Ageeth Slotemaker legde het geduldig uit. ‘Mama kan jullie niet naar school brengen. Ze moet zo direct even weg. Er is een ongelukje gebeurd met papa.’

Ongelukje.

Naderhand zou ze de meisjes de waarheid moeten vertellen. Misschien was het wel goed dat Ageeth een ongelukje als opmaat voor het bericht van hun vaders dood aanhield.

‘Wat heeft papa dan?’ Dat was Aukje.

‘Dat weten we nog niet, liefje. Hij is in het water gevallen,’ zei Ageeth. Van achter de badkamerdeur hoorde Anna haar zeggen: ‘Niet huilen, Bente. Zoet maar.’

De automatische toevoeging ‘het komt wel goed’ kwam er niet achteraan.

‘Hij kan zwemmen, o zo!’ Daarmee leek Jolijn een goede afloop af te dwingen.

Marian Groenendijk, Anna’s moeder, bracht de meisjes naar school. Ageeth reed naar het mortuarium, met een handenwringende Anna naast zich.

‘Ik heb je nog niet eens gecondoleerd,’ verontschuldigde Ageeth zich.

‘Wat? Oh,’ Anna zwaaide dat ongecontroleerd weg, ‘... dat geeft toch niet.’

Ageeth klopte op haar knie. ‘Lieverd toch, wat zul je geschrokken zijn.’

‘Ik snap het niet.’ Anna’s lichaam voelde verdoofd en ze had moeite haar eigen gedachten te volgen. ‘Ik snap er geen snars van.’

Alleen de boot vertelde een logisch verhaal. Met één blik op haar zeiljacht kon Anna het verloop van de gebeurtenissen reconstrueren. Met de achterste meertouwen en de voorste aan stuurboord los had hij al wat bewegingsvrijheid gekregen om te schommelen als er iemand door het gangboord liep. Maar als je enige ervaring had, liet je je daardoor niet verrassen.

De boot had gereageerd op de beweging aan dek. De voorstevan moest tegen de kade zijn aangekomen, om daarna te deinzen. Er was maar een zuchtje wind voor nodig om hem scheef te krijgen.

De meerpaal had hem gekeerd, het meertouw aan bakboord hield verder afdrijven tegen. Het geschommel had Koen verrast en hij was overboord gevallen.

Anna zag opnieuw de onheilspellende kleur van zijn dode gelaat in de ochtendschemering. Ze huiverde. Toen ze hem omdraaide in het water maakte dat bijna geen geluid, maar dat ze Koen dood had aangetroffen, raasde met afschuwelijk lawaai door haar hele lijf.

‘Ik sliep, Ageeth.’ Ze fluisterde woorden die haar gebrek aan waakzaamheid moesten verontschuldigen. ‘Ik lag gewoon te slapen.’

Ageeth knikte begrijpend, Anna zat hardop te denken.

Koen was aan boord gegaan van haar boot. Waarom? Wat bezielde hem? Hij was geen botenman. Met het slechte humeur dat hij er de laatste tijd op na hield, maakte hij zich al boos om het jargon dat botenmensen gebruikten.

‘Bakboord en stuurboord? Links en rechts, zul je bedoelen! Wat is dat voor stommigheid, dat die vaargekken niet normaal praten! Mogen gewone mensen niet meedoen met die geheimtaal?’

Anna had dat gemopper met opgetrokken wenkbrauwen aan-gehoord. Op het water waren dat gewone termen. Ze wist niet beter, daar was voor haar niets geks aan. Het was in ieder geval niets om je druk over te maken. Ze ging de discussie niet aan. Als hij op die manier lucht wilde geven aan zijn pestbui, moest hij dat lekker zelf weten.

Het was de zoveelste aanval, maar op deze had Anna niet gereageerd. Niet zoals ze gewoon was te doen. Het was trekken wat Koen deed, trekken aan Anna’s geduld, aan haar humeur, aan haar incasseringsvermogen. Deze aanval was zelfs haar te min.

Die keer kreeg Koen niet wat hij gewend was te krijgen: dat Anna een stukje ruimte opgaf in zijn richting om te onderstrepen dat ze het volgende stukje verbinding waren kwijtgeraakt.

‘Als ik de boot vorige week had binnengebracht, zou hij dan nog leven?’ Langs het oorverdovende lawaai in haar binnenste schoot nog een snerpnd geluid naar binnen. Een gedachte verwoordde zich met gekmakend gegil: en hoe wenselijk zou dat zijn?

Anna ging verzitten om niet te horen wat ze dacht. Om die confrontatie had ze niet gevraagd.

Het was te veel. Ze kon niet tegelijkertijd omgaan met de dood van haar man en vechten tegen een schuldgevoel op grond van foute gedachten.

‘Anna, je hebt gedaan wat je kon. Wie zal jou zo’n onbegrijpelijke actie van Koen kwalijk nemen?’

‘Hij bemoeide zich nooit met mijn boot. Wat wilde hij ermee... en dan ook nog in de nacht?’

Koen wist niet eens waar de sleutel hing. Wilde hij in het donker de boot laten pakken door de wind? Dat had hij niet gekund. Als hij dat van plan was geweest, was het nog link ook. Hij had schade kunnen maken aan de andere boten. Waar had hij heen willen gaan?

‘Weet jij of iemand iets gehoord heeft?’ vroeg Anna.

‘Nee. Dat komt misschien nog uit.’

‘Hoelang zal hij in het water gelegen hebben?’

‘Lieverd, denk daar maar niet aan.’

Anna keek opzij. Ze dacht er wel aan. De gedachten kwamen onstuitbaar op, net als de vele vragen.

De politie vond het niet verdacht genoeg om Anna nog verder te ondervragen. De agent, die ze eerder die ochtend voor zich had, kende ze niet. Bastiaan Jorissen was de agent die betrokken was bij de haven. Hij had waarschijnlijk verder gevraagd. Dat kwam misschien nog wel.

Dat Koen in het donker op Anna’s boot rondscharrelde, was vreemd. Dat zou Bastiaan hebben geweten, die was op de hoogte van Koens afkeer van boten. Die afkeer was in de loop van de jaren toegenomen.

Anna kon zijn vragende gezicht al voor zich zien. ‘Koen op je boot, Anna? Alleen? In de nacht?’

Maar zou Bastiaan er echt verder op in zijn gegaan? Het was niet verboden dat Koen zich op de boot van zijn vrouw bevond. Het was hem alleen niet eigen.

Koen was weggegaan, de avond tevoren, op zijn mountainbike. Hij ging even naar een maat van hem in Den Oever, had hij gezegd. Die tien kilometer fietsen was geen moeite voor hem.

Had hij gedronken? Koen lustte wel een biertje, maar Anna had hem nog nooit dronken meegemaakt.

Wat was er toch gebeurd? Voor de politie mocht het dan een uitgemaakte zaak zijn, voor Anna bleef het verdacht. Toen haar man werd gevonden, kon nog slechts de dood door verdrinking worden vastgesteld. Hij was overboord gevallen, het was een eenzijdig ongeluk. Daar hoefde niets aan onderzocht te worden.

Ze zag zichzelf in de zijspiegel. Er was niets vreemds aan haar gezicht en toch herkende ze het niet.

Weduwe, dacht ze. Ik ben nu weduwe. Ik heb geen man meer. Ze begreep de betekenis van de woorden, maar dat ze op haarzelf sloegen, dat kwam niet binnen.

De meisjes hadden geen vader meer. Anna huilde. ‘Hoe vertel ik het aan mijn meiden?’

‘Dat is het ergste. Ik kon het vanmorgen niet zeggen.’ Ageeth beet op haar lip.

‘Ik hoorde wat je tegen hen zei. Jij moet die boodschap niet brengen, dat moet ik doen.’ Anna wreef haar tranen weg. ‘Ik heb hen naar school laten gaan, ze zijn hun gewone ding gaan doen. Is dat niet belachelijk?’

‘Ze horen het vroeg genoeg. Laat hen nog maar even in onwetendheid.’

Hun vader kwam niet meer terug. Nooit meer. Wat maakten die paar uren dan nog uit?

Bente, Jolijn en Aukje hadden geen vader meer. En haar schoonouders? Die hadden een zoon verloren. Zij moest hen van dat feit op de hoogte stellen.

Het moest, maar ze voelde zich er niet tegen opgewassen.

‘Maar jij gaat toch niet dood?’ Bentes gezichtje stond bang en verdrietig, haar wangen nat van tranen. Nadat Anna haar dochters had verteld dat papa dood was, stelde ze die angstige vraag.

‘Nee, lieverd, ik blijf leven. Ik blijf bij jullie.’ Het leek nogal een boude bewering, nu Koen zo plotseling uit het leven was weggerukt. Maar als haar meisjes troost konden halen uit haar woorden, dan moesten het stevige, duidelijke woorden zijn.

‘Waarom huil je dan?’ vroeg Aukje. In haar beleving was Anna kennelijk degene die goed uit een verdrietige situatie was gekomen, dan waren tranen niet nodig.

De meisjes waren net zo in de war en overrompeld als zijzelf. Ze huilden van de schrik, en uit puur onbegrip stelden ze ogen-schijnlijk vragen in het wilde weg.

‘Hij kon toch zwemmen, mam?’

‘Ja, dat kon hij. Misschien heeft hij dat ook wel gedaan, maar kon hij niet aan boord komen. En als je lang in het koude water ligt, word je moe. Dan kan het misgaan.’ Gaf ze nu zichzelf antwoord? Was het zo gegaan?

‘Heeft hij geroepen?’

‘Dat weten we niet, schatje. Ik heb in elk geval niets gehoord. Ik lag te slapen.’

‘Maar mam, als je papa gehoord had, dan was je toch wel naar hem toe gegaan?’

‘Onmiddellijk.’

Dat was niet onzinnig opgemerkt. Bente zei het uit een redelijk accurate voorstelling van zaken.

Eerder die middag had haar schoonmoeder, Trudy van Lingen,

ongeveer dezelfde opmerkingen gemaakt, maar met een andere lading. Nadat ze het bericht van haar zoons dood met moeilijke, zware stiltes en tranen had aangehoord, had ze Anna duidelijk laten merken dat die niet goed op Koen had gepast. Ze was als echtgenote heel erg tekortgeschoten. Trudy had zichzelf tijdens dat telefoongesprek genoeg herpakt om met een paar venijnige opmerkingen duidelijk te maken: het is jouw schuld.

Alles wat ze op Anna had tegen gehad, was samengepakt en opgestapeld in die woorden. Trudy kon haar grieven kracht meegeven en in de richting van Anna sturen: het is jouw schuld. In de ogen van haar schoonmoeder had Anna Koen de dood in gedreven.

Hoewel het was gezegd onder de druk van de omstandigheden, was het niet veel anders dan hoe Trudy Anna gewoonlijk afschilderde: de schoondochter die het niet goed kon doen.

Anna hield haar meisjes dicht om zich heen. Zij voelde zich al niet op haar plek in het uitvaartcentrum, hoe moesten de kindjes dat dan hebben? Door hen dicht bij zich te houden wilde ze dat wegnemen, voor zover dat kon. Met haar lichaam wilde ze troost uitstralen naar de meisjes. De drie kleine grietjes konden niet vermoeden dat hun moeder zich achter hen verschulde.

Van vele aanwezigen kwam er troost en medeleven, die Anna met gepaste reactie ontving. Uit de blikken van de mensen las ze dat ze te betreuren was: zo jong en al weduwe. Als al die familie, vrienden en bekenden eens wisten dat er innerlijke ruimte was gekomen. Anna hoefde niet meer voor Koen te zorgen. Zorgen genoeg, maar op haar tenen lopen om haar man gunstig gestemd te houden, hoefde niet meer. Dat gaf ruimte, ze had een verloren strijd gestreden om haar man terug te winnen.

Vader en moeder Van Lingen hadden hun eigen verdriet. Daarbij straalden ze zwijgende afwijzing uit, beladen met beschuldigingen. Hun vijandige minachting trok als een koude luchtstroom door de ruimte.

Anna zweeg net zozeer. In een zo verwarrende situatie wist ze niet wat te zeggen. Ze hield zich vast aan de fatsoensnormen die heersten bij het afscheid van een overledene. Haar blik viel op de kist voor haar, waarop een foto van een lachende Koen stond.

Een foto die nagenoeg een leugen verbeeldde, want zo vaak lachte Koen niet meer de laatste tijd.

Nee, dat waren niet de juiste gedachten bij zijn uitvaart. Anna riep zichzelf tot de orde en keek naar de tekeningen die haar dochters hadden gemaakt voor hun vader. Om de kist heen waren de kleurige maaksels uitgestald. Op alle drie stond 'dag, lieve papa.'

Hoe goed kende Anna haar man Koen eigenlijk?

De 46-jarige Anna Groenendijk is al elf jaar weduwe nadat haar man Koen verdronk in de jachthaven van Wieringen. Sinds die tijd blijft ze blindelings aanmodderen met hun drie dochters en alle onbeantwoorde vragen die Koen achterliet, rondom zijn dood maar ook over zijn leven. Dan doet een vreemdelinge haar intrede in het plaatsje, en zij brengt dingen in beweging voor zowel Anna als haar oudste dochter, de 20-jarige Bente. Langzaam maar zeker ontdekt Anna een geheim verleden van Koen. Hoe goed kende ze haar man eigenlijk?

Afra Beemsterboer is een Noord-Hollandse schrijfster. Het schrijven loopt als een rode draad door haar leven. Eerder verschenen van haar hand onder andere *Open slot* en *Banden van vroeger*.

Z&K

ISBN 978 90 2053 813 7 NUR 344

9 789020 538137

www.zomerenkeuning.nl